

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS „PSIHIKOS SVEIKATOS PERSPEKTYVOS“ VEIKLOS ATASKAITA UŽ 2020 METUS

2021 m. gegužės 17 d.

BENDROJI DALIS

Viešoji įstaiga “Psichikos sveikatos perspektyvos” ne pelno siekiantis viešasis juridinis asmuo.

Įmonės kodas 125446837.

Ne PVM mokėtoja.

Įstaiga įregistruota 2000 m. lapkričio 16 d.

Viešoji įstaiga “Psichikos sveikatos perspektyvos“ yra 2000 m. įkurta ir psichikos sveikatos srityje dirbanti nevyriausybinė ne pelno siekianti organizacija. Tinklinės organizacijos Mental Health Europe narė bei pasaulinės federacijos Human Rights in Mental Health – Global Initiative on Psychiatry narė.

Organizacijos misija: prisidėti prie visuomenės, ypač jos pažeidžiamiausių grupių, gerovės įtvirtinant teisę į prieinamas, įrodymais pagrįstas bei individualius poreikius atitinkančias paslaugas ir prioretizuojant psichikos sveikatą politiniame lygmenyje.

2020 M. VEIKLOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI, JŲ ĮGYVENDINIMAS IR REZULTATAI

2020 metais organizacija siekė užtikrinti organizacijos veiklą tęstinumą, pertvarkyti organizacijos veiklas karantino sąlygomis, šviesti visuomenę ir specialistų grupes psichikos sveikatos ir žmogaus teisių klausimais, vykdyti psichikos sveikatos modernių principų ir žmogaus teisių advokaciją.

Organizacijos veiklą tęstinumui užtikrinti buvo teikiami projektai finansavimui ir siūlomos mokymų paslaugos.

Buvo įgyvendintas projektas „Lietuvos ir Norvegijos partnerystė – kartu link žmogaus teisių standartais grįstų psichikos sveikatos paslaugų“, skirtas partnerystei tarp Lietuvos ir Norvegijos organizacijų, dirbančių žmogaus teisių ir psichikos sveikatos advokacijos srityje, suformuoti. Patirties mainai buvo vykdomi ekspertų susitikimo metu Tromsø, Šiaurės Norvegijos Universitetinės ligoninės, Psichikos sveikatos ir priklausomybės ligų padalinio, Gydomo neskiriant medikamentų (angl. Drug-Free) skyriuje. Dvišalė partnerystė Lietuvoje bus pristatoma analitiniame straipsnyje, radijo laidoje ir socialinėje medijoje.

Plačiau apie projektą:

http://www.perspektyvos.org/lt/projektai/igyvendinti/lietuvos_ir_norvegijos_partnery_ste_kartu_link_zmogaus_teisiu_standartais_gristu_psichikos_sveikatos_paslaugu

Buvo pradėtas projektas „Informacija ir komunikacija - kertiniai principai siekiant teisingumo asmenims su negalia, nukentėjusiems nuo nusikaltimų”

Šiuo projektu siekiama pasitelkti duomenų rinkimą ir tyrimus, praktinių įrankių bei informacijos šaltinių kūrimą, ir skatins tarp-institucinį bendradarbiavimą, tam kad:

(a) Būtų geriau užtikrinamos žmonių su negalia (ypač su intelekto ir/ar psichosocialine negalia) teisės, nurodytos direktyvoje, tokios kaip teisė į informaciją pradėdant pirminiu pareiškimų teikimu bei interviu ir įrodymų rinkimu, baigiant dalyvavimu teismo procese ir prieiga prie paslaugų, suteikiančių nusikaltimų aukoms paramą ir reikalingą pagalbą;

(b) Būtų padidintas prieinamumas prie būtinos pagalbos ir tinkamo sąlygų pritaikymo, kurie padėtų asmenims su negalia, nukentėjusiems nuo nusikaltimų, efektyviau komunikuoti ir būti suprastiems;

(c) Būtų tobulinami specialistų, dirbančių teisingumo sistemoje, efektyvaus bendravimo su žmonėmis su negalia (ypač su intelekto ir/ar psichosocialine negalia) įgūdžiai.

Projekto veiklos tiesiogiai nukreiptos į specialistus ir naudos gavėjus 7 šalyse (Lietuvoje, Vengrijoje, Slovakijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje ir Kroatijoje), kurie savo darbe ar aplinkoje turi galimybę pasiekti ir paveikti tūkstančius kitų.

Plačiau apie projektą:

http://www.perspektyvos.org/lt/projektai/vykdomi/informacija_ir_komunikacija_kertiniai_principai_siekiant_teisingumo_asmenims_su_negalia_nukentejusiems_nuo_nusikaltimu

Buvo tęsiamas projektas VET-WELL: mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, psichikos sveikatos ir gerovės skatinimas

Šiuo projektu siekiama suteikti mokytojams, dirbantiems profesinio mokymo įstaigose, reikalingus resursus ir įgūdžius efektyviai tvarkytis su iššūkiais jų darbe ir kurti pozityvios psichikos sveikatos ir gerovės kultūrą mokyklose. Projektas yra tarptautinis ir įgyvendinamas su keturiais partneriais iš Jungtinės Karalystės, Lenkijos, Bulgarijos ir Italijos.

Plačiau apie projektą:

http://www.perspektyvos.org/lt/projektai/vykdomi/vet_well_mokytoju_dirbanciu_profesinio_mokymo_istaigose_psichikos_sveikatos_ir_geroves_skatinimas

Buvo tęsiamas projektas Ukrainoje, siekiant skatinti žmonių, turinčių psichosocialinę ir/ar intelekto negalią, socialinę įtrauktį, telkiant nevyriausybinio sektoriaus jėgas ir didinant jų darbo efektyvumą. Buvo identifikuoti nevyriausybinių organizacijų tinklai ir aktyvistai Ukrainoje, vykdytas ir jų gebėjimų stiprinimas Kijevo, Donecko ir Poltavos regionuose. Pradėta sąmoningumo didinimo kampanija psichikos sveikatos ir žmogaus teisių aspektais. Vykdyti mokymai apie psichosocialinę reabilitaciją ir deinstitutionalizaciją socialinės globos namuose. Vyko gerosios praktikos sklaida organizuojant Ukrainos povykių lyderių susitikimus Nyderlanduose ir Bulgarijoje ir pačioje Ukrainoje.

Plačiau apie projektą:

http://perspektyvos.org/lt/projektai/vykdomi/ukrainos_nvo_uz_pokycius_uz_zmoniu_turinciu_intelektu_sutrikimu_ir_ar_psichosocialine_negalia_zmogaus_teisiu_deinstitucionalizacijos_ir_socialines_itraukties_uztikrinima

Buvo tęsiamas tarptautinis projektas „Zero coercion“, kurio tikslas - sukurti mokymų programą apie pagalbos teikimo būdus, nenaudojant prievartos, schizofrenijos krizę išgyvenantiems asmenims.

Plačiau apie projektą:

http://perspektyvos.org/lt/projektai/vykdomi/mokymu_programa_apie_pagalbos_teikimo_budus_nenaudojant_prievartos_schizofrenijos_krizėje_isingyvenantiems_asmenims_namu_aplinkoje

Buvo pradėtas EEE finansinio mechanizmo Aktyvių piliečių fondo finansuojamas projektas „Pokyčių sparnai“, kuriuo siekiama atliepti kompleksinę žmogaus teisių problemą, susijusią su socialinės globos paslaugų sistema ir diskriminacinėmis visuomenės nuostatomis intelekto ir/ar psichosocialinės negalios atžvilgiu. Numatomos veiklos kryptys:

- Per regioninių bendruomenių švietimo veiklas ir kampanijas, ypač investuojant į psichikos sveikatos raštingumo didinimą.
- Per darbą su socialines paslaugas teikiančiais specialistais, dirbančiais Grupinio gyvenimo namuose. Siūloma tai daryti sistemingai – naudojant Pasaulio sveikatos organizacijos „QualityRights“³ priemonių rinkinį bus įvertinta žmogaus teisių situacija ir teikiamų paslaugų kokybė, o remiantis rezultatais ir rekomendacijomis, specialistams suteiktos trūkstamos žinios per tikslinius mokymus, diskusijas ir supervizija.
- Informuojant eprendimų priėmėjus ministerijų ir savivaldybių lygmenyse apie identifikuotas problemas ir potencialius jų sprendimo būdus.
- Per darbą su regionine bei nacionaline žiniasklaida, užtikrinant, kad šios temos viešojoje erdvėje būtų komunikuojamos etiškai bei remiantis žmogaus teisėmis grįstu požiūriu.
- Paraleliai dirbant su visomis šiomis tikslinėmis grupėmis, tikimasi, kad atneštas pokytis žymiai prisidės prie intelekto ir/ar psichosocialinę negalią turinčių asmenų teisių užtikrinimo, jų galimybės gyventi pilnavertį gyvenimą bendruomenėje, gauti kokybiškas paslaugas ir prisidėti prie visuomenės visokeriopo augimo ir vystymosi. Tai žymiai prisidės prie bendros paramos žmogaus teisėms ir visuomenės informuotumas bus padidintas.
- Projektas sustiprins pilietinę visuomenę Lietuvos regionuose bei prisidės prie tarptautinių žmogaus teisių standartų įgyvendinimo. Projekto metu taip pat bus dalinamasi gerąja Norvegijos praktika, bendradarbiaujant su šios šalies organizacija, stiprinamas dvišalis bendradarbiavimas.

Projekto partneriai: Šeimos idėjų centras (Anykščių raj.) ir Šiaurės Norvegijos Universitetinės ligoninės Gydytojų neskiriant medikamentų skyrius (Tromsø, Norvegija).

Per 2020 metus buvo vykdyta daugiau nei 30 įvairių mokymų ir supervizijų, pagal skirtingas programas apmokyta daugiau nei 1000 visuomenės atstovų ir specialistų. Periodiškai buvo skelbiamos naujienos Psichikos sveikatos perspektyvų feisbuko paskyroje, skelbti straipsniai ir duoti interviu nacionalinėje medijoje. Buvo teikiami raštai ir pozicijos sprendimų priėmėjams su socialinės ir psichikos sveikatos srityje vykstančiais žmogaus teisių klausimais, siunčiamos užklausos ir poziciniai dokumentai.

2021 M. VEIKLOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

1. Stiprinti organizaciją vykdant projektinio finansavimo šaltinių paiešką bei plėtojant paslaugų pardavimą:

1.1. Didinti organizacijos darbuotojų gebėjimus diegti ir plėtoti komercinių mokymų ir konsultavimo veiklų pardavimą;

1.2. Ieškoti projektinio finansavimo galimybių.

2. Didinti visuomenės sąmoningumo ir žinių lygį bei kelti specialistų kvalifikaciją moderniais psichikos sveikatos ir žmogaus teisių aspektais;

2.1. Vykdyti visuomenės švietimą moderniais psichikos sveikatos ir žmogaus teisių aspektais;

2.2. Kelti įvairių profesinių grupių kvalifikaciją su psichikos sveikata ir žmogaus teisėmis susijusiomis temomis.

3. Siekti modernių psichikos sveikatos principų bei žmogaus teisių įgyvendinimo politikos formavime.

3.1. Rinkti įrodymus advokacijos veikloms;

3.2. Vykdyti nuolatinę proaktyvią ir *ad hoc* advokaciją psichikos sveikatos srityje.

2021 M. PLANUOJAMOS VEIKLOS

1.1. Plėtoti mokymų ir konsultavimo veiklų pardavimą, vystyti ir įdiegti pajamas uždirbančios veiklos modelį;

1.2. Nuolat stebėti įvairius finansavimo šaltinius ir teikti projektus finansavimui donorams.

2.1. Nuolat vykdyti visuomenės švietimą talpinant informaciją socialiniuose tinkuose ir tinklapyje, dalyvaujant renginiuose, organizuojant mokymus; teikti nuomonę dalyvaujant viešuose renginiuose, nacionalinėse ir regioninėse medijose;

2.2. Vystyti ir adaptuoti naujas mokymų programas bei organizuoti mokymus įvairioms profesinėms grupėms, keliant jų kvalifikaciją su psichikos sveikata ir žmogaus teisėmis susijusiomis temomis.

3.1. Dalyvauti ministerijų organizuojamose darbo grupėse bei kituose sprendimo priėmimų ir teisėkūros formatuose, atstovaujant modernius psichikos sveikatos principus ir žmogaus teises; stebėti psichikos sveikatos politikos įgyvendinimo priemones ir vykdyti *ad hoc* advokaciją teikiant raštus, pozicijas ir nuomones sprendimų priėmėjams;

3.2. Vykdyti tyrimus ir analizes, siekiant rinkti duomenis įrodymams grįstai advokacijai.

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS DALININKAI

Viešosios įstaigos vienintelė dalininkė - Karilė Levickaitė. Dalininkės turtinis įnašas –28,96 Eur. Per 2020 metus dalininkai ir jų įnašų suma nesikeitė.

Direktorė

Karilė Levickaitė